

Justis- og beredskapsdepartementet
Postboks 8005 Dep.
0030 Oslo

Også sendt pr. e-post: kristine.hosar@jd.dep.no

Deres ref.:
10/10787-KBH

Dok. nr.: 172842

Saksbehandler: Trude Molvik
tm@advokatforeningen.no

11.02.2014

Høring om forslag til endringer i utlendingslova § 97 - politiattest ved tilsetting i statlege asylmottak

1. Innledning

Vi viser til departementets høringsbrev av 17.12.2013 vedrørende ovennevnte høring.

Det er en prioritert oppgave for Advokatforeningen å drive rettspolitisk arbeid gjennom høringsuttalelser. Advokatforeningen har derfor en rekke lovutvalg inndelt etter fagområder. I våre lovutvalg sitter advokater med særskilte kunnskaper innenfor det aktuelle fagfelt og hvert lovutvalg består av advokater med ulik erfaringsbakgrunn og kompetanse innenfor fagområdet. Arbeidet i lovutvalgene er frivillig og ulønnet.

Advokatforeningen ser det som sin oppgave å være en uavhengig høringsinstans med fokus på rettssikkerhet og på kvaliteten av den foreslåtte lovgivningen.

I saker som angår advokaters rammevilkår vil imidlertid regelendringen også bli vurdert opp mot advokatbransjens interesser. Det vil i disse tilfellene bli opplyst at vi uttaler oss som en berørt bransjeorganisasjon og ikke som et uavhengig ekspertorgan. Årsaken til at vi sondrer mellom disse rollene er at vi ønsker å opprettholde og videreutvikle den troverdighet Advokatforeningen har som et uavhengig og upolitisk ekspertorgan i lovgivningsprosessen.

I den foreliggende sak uttaler Advokatforeningen seg som ekspertorgan. Saken er forelagt lovutvalget for asyl- og utlendingsrett. Lovutvalget består av Bente Mostad Tjugum (leder), Jan M. Birkeland, Sigrid Broch, Per-Erik Gåskjenn, Christel Reksten og Brynjulf Risnes.

Advokatforeningen avgir følgende høringsuttalelse:

2. Generelt

Advokatforeningen er enig i departementets forslag om endringer av kravet til politiattest for tilsatte i asylmottak og andre som har direkte kontakt med mindreårige som oppholder seg i

statlige asylmottak. Når alle personer som skal ha direkte kontakt med barn i mottak skal fremlegge politiattest, øker dette sikkerheten for en sårbar og utsatt gruppe, uansett om barnet har foreldre med seg til Norge eller ikke.

Advokatforeningen er enig i behovet for regelendringer ved å sikre en enhetlig og forutsigbar behandling av alle personer som er i kontakt med mindreårige asylsøkere, uansett tilknytningsforhold til mottaket. Ved å endre utlendingsloven slik at spørsmålet om politiattest ikke lenger tillegges det enkelte mottaks skjønn eller praksis hva gjelder andre enn ansatte ved statlige mottak, sikres mindreårige asylsøkere med omsorgspersoner i Norge i større grad enn tidligere.

Regelteknisk er Advokatforeningen enig i at utlendingsloven § 97 viser til politiregisterloven § 39 for slik å unngå behov for endringer i utlendingsloven dersom politiregisterloven endres. Advokatforeningen er videre positiv til at den foreslåtte henvisning innebærer en harmonisering av regelverket om krav til politiattester for personer som skal ha omsorg for, eller oppgaver knyttet til mindreårige, slik at alle barn i Norge sikres samme vern uavhengig av oppholdsgrunnlag og tilknytning til riket. Advokatforeningen er også enig i at hensynet til mindreårige må gå foran personvern- og rehabiliteringshensyn til den tidligere lovbrøyer i det departementets forslag innebærer at den attesten gjelder for, vil måtte legge frem flere opplysninger om sin vandel enn tidligere.

3. Enkelte punkter

3.1 Ad høringsbrevet pkt. 3 - Departementets forslag

Departementets forslag innebærer en innstramming i forhold til at personkretsen som skal legge frem politiattest utvides, samt at det vil fremkomme flere opplysninger om vedkommende enn hva som er tilfelle etter gjeldende rett.

Advokatforeningen er enig i at utlendingsloven § 97 endres slik at innholdet i kravet til politiattest følger av politiregisterloven § 39 første ledd. En slik lovgivningsteknikk sikrer harmonisering av innholdet i politiattester på ulike arenaer hvor voksne yter omsorg, eller påtar seg oppdrag, i tilknytning til barn.

Advokatforeningen finner det naturlig at samme vandelskrav stilles overfor voksne med undervisningsansvar, ansatte i barnehager osv. som det gjøres overfor personer med tilknytning til mindreårige på mottak. Tidsbegrensningen på reaksjoner som ligger mer enn tre år tilbake i tid, hensyntar etter Advokatforeningens syn i tilstrekkelig grad lovbrøyerens krav på personvern og rehabilitering.

Advokatforeningen mener derfor at den innstramming som en henvisning til politiregisterloven § 39 medfører, må veie tyngre enn lovbrøyerens behov for personvern og rehabiliteringshensyn.

Departementets forslag innebærer en reell utvidelse av personkretsen som mottaket pålegges å

kreve politiattest fra. Advokatforeningen mener at det merarbeid og den økning i utgifter som dette medfører, må vike for behovet for å styrke barnets vern og øke tilliten til de voksenpersoner som påtar seg oppgaver som gjør at de kommer i kontakt med barn på mottak. En skal-regel om politiattest vil sikre en enhetlig praksis og hindre uskikkede personer i å søke arbeid på ulike asylmottak rundt i landet. Etter Advokatforeningens syn vil dermed lovforslaget også øke tilliten til at barn i mottak er trygge.

Advokatforeningen er enig i forslaget om videreføring av det gjeldende yrkesforbudet i mottak for personer som har gjort seksuelle overgrep mot mindreårige.

Barnevernlov § 6-10 slår fast at alle merknader i en politiattest - også andre lovbrudd enn seksualforbrytelser - automatisk fører til diskvalifikasjon fra arbeid etter nevnte regel. Ansatte på mottak for enslige mindreårige asylsøkere under 15 år er allerede omfattet av dette utvidede yrkesforbudet, jf barnvernlova § 5A-1. Spørsmålet blir derfor om ansatte som har kontakt med mindreårige med omsorgspersoner eller mindreårige over 15 år, bør ha det samme utvidede yrkesforbudet. Skal det overlates til det enkelte mottaks skjønn å ansette en person som har begått alvorlig volds- og vinningskriminalitet eller seksuelle overgrep mot voksne?

Advokatforeningen er enig i departementets forslag om at konsekvensen av merknader på politiattesten, må bli å vurderes konkret i hver enkelt tilsetning på samme måte som i en tilsetningsprosess i en skole eller barnehage hvor tilsetning skjer etter kvalitetssikrede rutiner. Selv om en regel hvor alle merknader fører til en automatisk diskvalifisering fra stillingen vil fremstå som en forutsigbar og lett håndterlig regel og dessuten styrke barn i mottak, må hensynet til rehabilitering veie tyngre.

3.2 Ad høringsbrevet pkt. 4 - Økonomiske og administrative konsekvenser

Lovforslaget vil føre til en økning av antallet attester. Advokatforeningen er enig i at de økonomiske og administrative konsekvensene lovforslaget vil medføre, må vike for hensynet til økt trygghet for barn i mottak og økt tillit til at barn i mottak er trygge.

Vennlig hilsen

Erik Keiserud
leder

Merete Smith
generalsekretær

